

mozgalomra a jövőben váró feladatokról, hangsúlyozta, hogy a mozgalom keretében mindig jelen kell lennie az értékőrző és az értékmegújító tevékenységnek.

Jeszenszky Géza külügyminiszter fogadást adott a védnökség tagjai részére, és üdvözlő beszédében szintén elismeréssel szólt a mozgalom eddigi munkájáról, és támogatást ígért további tevékenységéhez is.

Meglátogatta a tanácskozást Kiss Gyula tárcanélküli miniszter, a kormánynak a szórványmagyarság ügyeivel foglalkozó tagja is.

Göncz Árpád

Gondolatok az Anyanyelvi mozgalomról

Megmondom őszintén, nem készültem ünnepi beszédre. Nagy örömmel jöttem ide maguk közé, de nem azért, hogy szónokoljak, hanem inkább azért, hogy beszélgessünk, hogy én is elmondhassam néhány gondolatomat az anyanyelvi konferenciáról.

Talán 6-8 évvel ezelőtt voltam jelen először az anyanyelvi konferencia egyik tanácskozásán. Nagy élmény volt számomra. Én abban a tudatban mentem el erre a tanácskozásra, hogy — amerikai utamon szerzett tapasztalataim szerint — Nyugaton bizonyos ellenérzések is vannak az Anyanyelvi Konferencia iránt. Én nem értettem egyet ezekkel a nézetekkel, az volt ugyanis a benyomásom, hogy az Anyanyelvi Konferencia munkája mindig is a magyar nyelv, a magyar nemzeti identitás megőrzését szolgálta. Ismétlem, nem értettem egyet ezekkel a nézetekkel, annak ellenére, hogy meg tudtam érteni azokat a gyanakvásokat, azt az óvatos közelítést — mondhatnám talán azt is: hátsó gondolatokat — amit az Egyesült Államokban is tapasztaltam az Anyanyelvi Konferencia iránt. Úgy gondolom: ez a mostani az első olyan tanácskozás az anyanyelvi mozgalom keretében, amelyen semmiféle ilyen érzéssel nem kell megküzdünk.

Magyarországon az utóbbi egy esztendőben — távolabbról szemlélve szédületesen gyors, közelebből nézve számunkra még mindig lassú — átalakulás ment végbe. Ez az átalakulás azonban nem jelenti azt, hogy egyik napról a másikra minden megváltozott, ez egy folyamat, mégpedig minden bizonnyal hosszú folyamat, amihez csak nagy türelemmel és megértéssel lehet közelíteni. Ennek az átalakulásnak azonban mindenképpen egyszerre kell értékmegőrzőnek és értékmegújítónak lennie.

Ebbe a folyamatba kell beilleszteni az anyanyelvi konferenciát is, a konferencia alapszelmjét azonban feltétlenül meg kell őrizni. Én

természetesnek tartom, hogy az anyanyelvi mozgalom szervezetében is, szellemében is megújuljon, de nagyon őrizkedni kell attól, nehogy a fürdővízzel együtt kiöntsük a gyereket is, mert a gyerek sokkal értékesebb, mint a fürdővíz.

Azt hiszem, az anyanyelvi mozgalmat, és magát az anyanyelvet is a fához hasonlíthatnám. A fa törzse lehet nagyon öreg, de a hajtásai mindig fiatalok. Tehát a fa egyszerre öreg is, és fiatal is, egyszerre hal el, és él, és újul meg. Minden organikus mozgalom olyan mint a fa, és olyan mint a nyelv: egyidőben hal el és újul meg.

Ha megnézzük nyelvünket, ami immár több, mint egy évezrede összekötő eszköze nagyon is heterogén etnikai csoportoknak, ami nemzeti identitásunk és nemzeti kultúránk tulajdonképpeni hordozója, akkor azt kell látnunk, hogy törzsanyaga lényegében változatlan, kifejező eszközei viszont szakadatlanul változnak, mindig új elemekkel egészülnek ki.

Ez a nyelvek életére általában jellemző folyamat egészen sajátos módon tükröződik a magyar nyelv életében. Nyelvünk Nyugaton, Erdélyben, a Felvidéken vagy idehaza némileg más-más módon változik, gazdagodik, de ez egészen nyilvánvaló. Népünk más-más körülmények között, más környezetben élő csoportjai természetesen magukba olvasztják azokat a hatásokat, amelyek környezetükből sugároznak rájuk.

Az anyanyelvi mozgalmat a felismert szükség hozta létre, és a szükségnek megfelelően kell változnia is. A mozgalom is őrizze meg magában teljes nyugalommal azt, ami a régeből értékes, folytatandó, de fogadja magába az újat is: tartalmi, nemzeti — sőt személyi — vonatkozásban egyaránt.

Ez azonban két dolgot is jelent: szeretettel és örömmel kell fogadnunk azokat, akik újonnan kapcsolódnak be ebbe a munkába, és nem szabad a mozgalomnak kivetnie magából azokat, akik korábban a mozgalom komoly értékeit létrehozták, és egy jelentős ellenzékkel szemben az anyanyelvi mozgalmat évtizedeken keresztül megőrizték. Tehát itt is a megőrzés és megújítás kettősségének kell valahogy érvényesülnie, ami minden organikus szervezetben, minden organikus társadalmi jelenségben és természeti jelenségben megmutatkozik. Én valószínűnek tartom, hogy mindnyájan egyetértetek ebben, és ha az Anyanyelvi Konferencia szervezetében és működésében a megújulás jeleit fogjátok tapasztalni, a megújulás voltaképpen akkor is a régeből fogja szívni a nedveket.